

Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην ανώτερη στρατιωτική εκπαίδευση: το πεπρωμένο ενός μαθήματος

Ștefan Dumitru*

„Τάχισθ' ο καιρός μεταφέρει τα πράγματα” (Μένανδρος, *Γνώμαι Μονόστιχοι*, 92)

Αεί γαρ ευ πίπτουσιν οι Διός κύβοι (Σοφοκλής, *Αποσπάσματα*, 895)

Τρία είναι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα στα οποία η νεοελληνική γλώσσα αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης την μετακομμουνιστική περίοδο: Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, Σχολή Αρχαιονομίας της Αστυνομικής Ακαδημίας «Alexandru Ioan Cuza» και Τμήμα Ξένων Γλωσσών της Στρατιωτικής Ακαδημίας. Προφανώς, τα προγράμματα σπουδών, οι διδακτικοί στόχοι, η διάρκεια και ο τύπος μαθημάτων προσαρμόζονταν στην ιδιοτυπία του καθενός ιδρύματος. Στο πλαίσιο του πρώτου προαναφερθέντος, η νεοελληνική έκανε την αρχή της με μικρά βήματα, αφού τα σχετικά μαθήματα ήταν προαιρετικά καθ' όλη τη δεκαετία των ενενήντα, ενώ επωφελούνταν μόνο δύο ωρών διδασκαλίας την εβδομάδα. Στο δεύτερο, αυτή κατείχε πιο σταθερή βάση (τουλάχιστον όσον αφορά τον αριθμό ωρών διδασκαλίας) ανάμεσα στα άλλα μαθήματα, δεδομένου ότι κάποιοι σπουδαστές ετοιμάζονταν για την έρευνα του τεράστιου αριθμού ελληνικών εγγράφων που διαθέτουν τα ρουμανικά Αρχεία. Στο τρίτο ίδρυμα, το οποίο στις 28 Αυγούστου του 2003 απέκτησε νέα ονομασία¹ (το Εθνικό Πανεπιστήμιο Άμυνας «Κάρολος Α΄»), τα μαθήματα νεοελληνικής επωφελήθηκαν, κατά την αρχή τους, προνομιούχου καθεστώτος. Η παρουσίαση αυτής της ελικοειδούς πορείας αποτελεί το θέμα της παρούσας ανακοίνωσης.

Εν προκειμένω, θα επιστούν την προσοχή μας όλα τα εξελικτικά στάδια του μαθήματος, από την ίδρυσή του μέχρι το παρόν. Με αυτή την ευκαιρία, θα επισκοπήσουμε όλες τις τροποποιήσεις που υπέστη κατόπιν δράσης παραγόντων οικονομικής, κοινωνιο-πολιτικής, γεωπολιτικής φύσης, αδιάφορα από το εύρος τους. Με άλλα λόγια, θα επιθεωρήσουμε όλες τις θεσμικές προκλήσεις που επηρέασαν τη συνέχεια, τη δυναμική, το καθεστώς του.

---

* Λέκτορας διδάκτωρ του Εθνικού Πανεπιστημίου Άμυνας «Κάρολος Α΄». Το τελευταίο δημοσίευσμά του είναι *Η επίδραση της Ελληνικής γλώσσας στη Ρουμανική* στο: *Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες*, επιστημονική επιμέλεια Γεώργιος Καναράκης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2014, ISBN 978-960-02-3065-9, σ. 135-166. Email: stephanosrom@yahoo.com

¹ Με την υπό τον αριθμό 1027/ 2003 κυβερνητική διάταξη.

Το 1996, βάσει ενός πρωτοκόλλου που συνάφθηκε μεταξύ των Υπουργείων Άμυνας της Ρουμανίας και της Ελλάδος, στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Εθνικού Πανεπιστημίου Άμυνας συστάθηκε ένα μάθημα νεοελληνικής γλώσσας πανεπιστημιακού επιπέδου. Στόχος της σύστασης ήταν η διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ των Ρουμάνων και Ελλήνων αξιωματικών στο πλαίσιο της διμερούς στρατιωτικής συνεργασίας. Συνεπώς, το πανεπιστημιακό έτος 1997-1998 ανακηρύχθηκε μια θέση λέκτορα νεοελληνικής γλώσσας την οποία κατείχε, μέσω διαγωνισμού, ο Dumitru Nicolae, απόφοιτος κλασσικής φιλολογίας, πρώην διπλωμάτης και πρέσβυς της Ρουμανίας στην Κύπρο.

Για μια περίοδο δέκα ετών, μεταξύ του 1998 και 2008, ο συνεκτικός χαρακτήρας και η σημασία του μαθήματος εξασφαλίστηκαν από περισσότερους παράγοντες: αφενός, η μελέτη της νεοελληνικής γλώσσας διαρκούσε εννέα μήνες, υπό μορφής δύο διδακτικών περιόδων: μια (με διάρκεια έξι μηνών) προοριζόταν στους αρχαρίους ενώ η δεύτερη (με διάρκεια τριών μηνών) προοριζόταν στους μεσαίους ή, κατά περίπτωση, στους προχωρημένους. Τα μαθήματα απευθύνονταν αποκλειστικά στους αξιωματικούς και στους υπαξιωματικούς που έμελλαν να ειδικευθούν μεταγενέστερα σε στρατιωτικά ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης στην Ελλάδα (στο πλαίσιο προσυμφωνημένων θεσμικών αλλαγών). Επίσης, με την συμμετοχή τους στα μαθήματα και με την αποφοίτησή τους λαμβανόταν υπόψη η δυνατότητα να κατέχουν αξιώματα διερμηνέων σε διάφορες στρατιωτικές αποστολές ή αντιπροσωπείες. Αφετέρου δε, εκτός του λέκτορα Dumitru Nicolae (ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε το 2000), το ίδρυμα επωφελήθηκε της συνεργασίας άλλων διδασκόντων: της Margareta Sfirschi (1997-1998), του Constantin Georgescu (1999-2000), του Tudor Dinu (2001-2008). Συνέπεια της συνταξιοδότησης του τιτλούχου αναγορεύτηκε επανειλημμένα όχι μια θέση λέκτορα, αλλά δευτεροβάθμιου βοηθού, την οποία κατείχαν, διαδοχικά, ο Constantin Georgescu (2000), ο Tudor Dinu (2001) και ο Ștefan Dumitru (2003), ο οποίος το 2005 προήχθη στον επόμενο διδακτικό βαθμό, αξίωμα το οποίο κατέχει μέχρι στιγμής.

Ο στόχος σύστασης του μαθήματος επέβαλλε η γλώσσα να μελετάται εντατικά, δηλαδή τέσσερις μέρες την εβδομάδα για έξι ώρες και μια μέρα για τέσσερις ώρες (δηλαδή, συνολικά, 28 ώρες εβδομαδιαίως). Ο συνολικός αριθμός διδακτικών ωρών ήταν περίπου εννιακοσίων.

Ο εντατικός χαρακτήρας του μαθήματος συνδεόταν ευοίωνα με το σχετικά μικρό αριθμό των σπουδαστών (περίπου δέκα) έτσι ώστε υπήρχε η δυνατότητα όχι μόνο ο καθένας να

συμμετάσχει όντως σε όλες τις διδακτικές δραστηριότητες, αλλά και ο διδάσκων να παρακολουθήσει βήμα προς βήμα την πρόοδο του καθενός.

Κατά το προαναφερθέν διάστημα, την πρώτη διδακτική περίοδο χρησιμοποιούνταν είτε το εγχειρίδιο νεοελληνικής που συντάχθηκε από το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη της Θεσσαλονίκης, είτε το εγχειρίδιο του Γ. Μπαμπινιώτη. Χάρη στο μεγάλο αριθμό διδακτικών ωρών, οι δέκα ομάδες σπουδαστών αφομοίωναν τόσο τις βασικές μορφολογικές και συντακτικές δομές της νεοελληνικής γλώσσας, όσο και ένα σχετικό πλούσιο λεξιλόγιο που κάλυπτε ποικίλες πλευρές της καθημερινής επικοινωνίας. Στο τέλος της διδακτικής περιόδου, αυτοί έφταναν στο επίπεδο B1 στις όλες τις τέσσερις ικανότητες. Η δεύτερη περίοδος προοριζόταν τόσο στην εμπέδωση και στον εμπλουτισμό των αποκτημένων γλωσσικών γνώσεων (με τη δυνατότητα απόκτησης ενός επιπέδου B2), όσο και στην άσκηση των επαρκειών γραπτής και προφορικής επικοινωνίας. Παράλληλα, οι σπουδάζοντες μούνταν στη γενική και ειδική, κλασσική και σύγχρονη στρατιωτική ορολογία με τη χρήση ελληνικών περιόδων στρατιωτικού θεματικού περιεχομένου (Άμυνα και διπλωματία, Ναυτική Ελλάδα, Στρατιωτική Επιθεώρηση, Θητεία, Στρατηγική, Εθνική φρουρά και Ιστορία, Εθνικές Επάλξεις κα.), καθώς και με τη χρήση ειδικών λεξικών¹.

Προικισμένοι με τέτοιες γλωσσικές γνώσεις, όσοι ενδιαφέρονταν για περαιτέρω ειδίκευση στην Ελλάδα είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τα μαθήματα ελληνικών στρατιωτικών ιδρυμάτων (Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Σχολή Ικάρων, Σχολή Διοίκησης και Επιτελών κ.α.). Η αποτελεσματικότητα και η σπουδαιότητα των μαθημάτων νεοελληνικής γλώσσας αποδείχθηκαν όμως από ένα από τους πιο αρμόδιους αποφοίτους, τον αντισυνταγματάρχη Dumitru Neacșu ο οποίος, μετά από μια τέτοια θητεία, διατέλεσε ακόλουθος άμυνας της Ρουμανίας στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2005-2008.

Μέσα σε αυτά τα συμφραζόμενα, αξίζει να γίνεται λόγος για ένα στοιχείο που συντέλεσε ουσιαστικά στο κύρος και στη σημασία του μαθήματος νεοελληνικής στο προαναφερθέν στρατιωτικό ίδρυμα. Επιβάλλεται, πιστεύουμε, να είναι γνωστό ότι όχι μόνο στη σύσταση του, αλλά και κατά τη διάρκεια ανάπτυξής του μέχρι σήμερα, το μάθημα επωφελήθηκε της μόνιμης υποστήριξης του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας της Ελλάδος μέσω των διαφόρων Ελλήνων ακολούθων άμυνας στη Ρουμανία. Ιδού συγκεκριμένα παραδείγματα: το 1998, το

¹ Ιδιαίτερα του Θεοδώρου Γιαννούτσου: *Σύγχρονο λεξικό στρατιωτικής ορολογίας*, Άγγλο-Ελληνικό και Ελλήνο-Άγγλικό, εκδόσεις Κωνσταντίνου Τουρίκη, Αθήνα, 2002.

ελληνικό επιτελείο έκανε προς το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Εθνικού Πανεπιστημίου Άμυνας μια δωρεά που ενέκειτο σε ένα οπτικοακουστικό εξοπλισμό με δέκα συνδεδεμένες θέσεις και γραφείο ελέγχου από το οποίο διοικούνταν όχι μόνο ο διάλογος του διδάσκοντος με τον κάθε σπουδαστή, αλλά επίσης η συνομιλία των σπουδαστών. Μετά, κατά τη διάρκεια των ετών προσφέρονταν εγχειρίδια διαφόρων επιπέδων, δίγλωσσα και μονόγλωσσα λεξικά, ειδικά δημοσιεύματα στρατιωτικού περιεχομένου, ιστορικά αλλά και λογοτεχνικά βιβλία, έτσι ώστε, λίγο καιρό από τη σύσταση του μαθήματος, το εργαστήριο που προοριζόταν στη μελέτη της νεοελληνικής αποτελούσε ένα από τα καλύτερα εφοδιασμένα από το Εθνικό Πανεπιστήμιο Άμυνας «Κάρολος Α΄». Εν τέλει, μια άλλη συμβολή του Ελληνικού Επιτελείου της Ελλάδος αποτέλεσε η διοργάνωση, κατά την περίοδο 1998-2008, για κάθε ομάδα αποφοίτων, εκπαιδευτικών επισκέψεων στην Ελλάδα. Αυτές συμπεριελάμβαναν τουριστικά και πολιτιστικά αξιοθέατα (την Ακρόπολη, το Μουσείο Μπενάκη, το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Βυζαντινό Μουσείο της Αθήνας, τις Μυκήνες, τους Δελφούς, το Ναύπλιο, διάφορα νησιά του Αργοσαρωνικού, τον Ισθμό της Κορίνθου), αλλά και στρατιωτικά (διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα, το Υπουργείο Άμυνας, το Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας, το στρατηγείο ΝΑΤΟ στη Λάρισα κλπ). Με αυτόν τον τρόπο, οι σπουδαστές είχαν την ευκαιρία να εξασκήσουν επί τόπου τις γλωσσικές γνώσεις που είχαν αποκτήσει. Αφετέρου δε, η προοπτική διοργάνωσης τέτοιων εκπαιδευτικών εκδρομών αποτελούσε σημαντικό κίνητρο και πόλο έλξης μελλοντικών σπουδαστών.

Επωφελούμενος τέτοιας δυναμικής, τα μαθήματα νεοελληνικής εμπέδωσαν γρήγορα τη θέση τους στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών.

Δυστυχώς, το καθεστώς και οι προοπτικές τους έμελλαν να επηρεάζονται αρνητικά από παράγοντες κοινωνιο-πολιτικής, οικονομικής, θεσμικής ακόμα και ανθρώπινης φύσης. Θα παρουσιάσουμε τους πιο σημαντικούς, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τις επιπτώσεις που άφησαν στην καλή εξέλιξη του μαθήματος.

Την πρώτη πρόκληση που αντιμετώπισε έγινε το 2007. Αυτή ενέκειτο στην αρχή ισχύος του νόμου 295 από τις 16 Δεκεμβρίου του 2005 (ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ υπό τον αρ. 1155 από τις 20 Δεκεμβρίου 2005), σχετικά με την άρση, κατά τις περιόδους ειρήνης, της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, η οποία γινόταν εθελοντική. Τα αποτελέσματα του διατάγματος προστέθηκαν σε εκείνα της Απόφασης (αρ. 0109 από τις 1 Νοεμβρίου 2002) του Ανωτάτου Αμυντικού Συμβουλίου της Ρουμανίας, με την οποία διατάχθηκε η αναδιοργάνωση

του ρουμανικού στρατού, υπό την έννοια μετατροπής του σε στρατό επαγγελματιών. Εάν η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων είχε σχετικά μέτριες επιπτώσεις στη διδασκαλία των άλλων γλωσσών του τμήματος (τα αγγλικά, τα ρωσικά και τα γερμανικά συνέχισαν να αποτελούν πόλους έλξης, χάρη κοινωνικών, οικονομικών ή γεωπολιτικών παραγόντων, ενώ τα κινέζικα και για τα αραβικά επωφελήθηκαν αυξάνοντας ενδιαφέροντος εξαιτίας παρομοίων και κατανοητών παραγόντων), τα ελληνικά τις υπέστησαν με διαφορετικό τρόπο, δεδομένης της χρονικής σύμπτωσης με άλλες τρεις προκλήσεις:

α) πρώτη, θεσμικής, δύναται και πολιτικής φύσης ενέκειτο στο ότι από το 2004, όταν η Ρουμανία προσχώρησε στο ΝΑΤΟ, η γνώση της νεοελληνικής έχασε τον χαρακτήρα του *εκ των ων ουκ άνευ* όρου εν όψει κατοχής, από το διπλωματικό στρατιωτικό προσωπικό, της θέσης του ακολούθου άμυνας στην Ελλάδα. Ως φυσικό επακόλουθο αυτού του γεγονότος, για τους ρουμάνους αξιωματικούς που ενδιαφέρονταν για τέτοια θέση, η απόκτηση ενός πτυχίου που να επιβεβαιώσει τη γνώση της νεοελληνικής και να επιτρέψει τη συμμετοχή τους στις εν σχετικές εξετάσεις δεν αποτέλεσε πια προτεραιότητα.

β) δεύτερη: η εμφάνιση καινούριων θεάτρων επιχειρήσεων στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ μετέθεσε την προσοχή των πολιτικών και θεσμικών αρχών, οι οποίες ενδιαφέρονταν για την παρακολούθηση ξένων γλωσσών από τους δικούς τους υφισταμένους, από το ευρωπαϊκό γεωπολιτικό χώρο προς τους προαναφερθέντες. Συνεπώς, για τα στρατιωτικά στελέχη που αποσκοπούσαν να συμμετάσχουν σε αποστολές (επικίνδυνες αλλά και επικερδείς) στις εν λόγω περιοχές, η προτεραιότητα έγινε η μελέτη της αραβικής γλώσσας. Το γεγονός αντικατόπτρισε στην απότομη αύξηση πρώτα του αριθμού σπουδαστών που ενδιαφέρονταν για αυτή τη γλώσσα και μετά, με φυσικό τρόπο, του αριθμού ομάδων. Εάν, πριν από λίγο καιρό τα αραβικά είχαν αποτελέσει αντικείμενο σποραδικής και μη εντατικής μελέτης, εν μία νυκτί απέκτησε εντατικό χαρακτήρα. Λογικά, αύξησε επίσης ο αριθμός των διδασκόντων.

γ) Τρίτη και, πιστεύουμε, την πιο σπουδαία πρόκληση αποτέλεσαν οι επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης, τόσο στη Ρουμανία, όσο και στην Ελλάδα, με αρχή το έτος 2009. Εν όψει αντιμετώπισης της, τα Υπουργεία Άμυνας των δύο χωρών στερήθηκαν τους αναγκαίους πόρους που να τους επιτρέψουν τη διατήρηση μιας έως τότε πολύ σφιχτής σχέσης και συνεργασίας. Έτσι, δεν διέθεσαν επιπλέον τις οικονομικές δυνατότητες ούτε να στέλλουν αξιωματικούς στα προαναφερθέντα μαθήματα ειδίκευσης, στο πλαίσιο των υπάρχουσών διμερών αλλαγών ούτε να

διοργανώνουν εκπαιδευτικές επισκέψεις για τους αποφοίτους του μαθήματος νεοελληνικής γλώσσας, ούτε να ανταλλάσσουν επίσημες αντιπροσωπείες κλπ.

Με τη συχρονικότητά τους, όλες αυτές οι αλλαγές είχαν ως άμεσο αποτέλεσμα την αυστηρή μείωση του αριθμού σπουδαστών νεοελληνικής γλώσσας. Η διαπίστωση αυτού του γεγονότος ήταν φανερή, αφού όσοι επέλεγαν να κατατάξουν στο στρατό ενδιαφέρονταν μόνο για το επάγγελμα καθεαυτό ή, το περισσότερο, για μαθήματα αγγλικών, αναγκαία για την εξέλιξη στη στρατιωτική τους σταδιοδρομία ή για συμμετοχή σε διεθνείς αποστολές στο πλαίσιο των οποίων η επικοινωνία διεξαγόταν στα αγγλικά.

Συνεπώς, τα μαθήματα νεοελληνικών έχασαν το εντατικό τους χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός διδακτικών ωρών άλλαξε από 28 (οι οποίες κατατάσσονταν κατά τη διάρκεια πέντε ημερών) σε έξι ώρες εβδομαδιαίως. Επομένως, το σχολικό πρόγραμμα απλοποιήθηκε αισθητά και το επίπεδο των σπουδαστών μείωσε. Ο σκοπός δεν ήταν πια η θεμελιώδης αφομοίωση των γλωσσικών δομών, αλλά η απλή εξοικείωση με αυτές. Η μύηση στη στρατιωτική ορολογία ούτε ετίθετο ως διδακτικός στόχος.

Η μείωση του αριθμού των φοιτητών, του ενδιαφέροντος για τη γλώσσα καθώς και η ανεπαρκής διαφήμιση άφησαν ποσοτικοποιήσιμα αποτελέσματα στην εξέλιξη του μαθήματος τη χρονική περίοδο 2008-2010. Ταυτόχρονα, η αλλαγή της διοίκησης του τμήματος, η οποία συνεπήγετο την υιοθέτηση μιας αδιάφορης στάσης απ' όσους ήταν υπεύθυνους με τη διοργάνωση των μαθημάτων νεοελληνικής, τού έδωσαν το θανάσιμο πλήγμα: το 2010, το μάθημα καταργήθηκε. Προφανώς, η οικονομική χρήση της Ελλάδος αποτέλεσε ιδανική ευκαιρία για την εν λόγω διοικητική απόφαση.

Όταν όλα φαίνονταν χαμένα, μερικές μέρες πριν από την έναρξη του πανεπιστημιακού έτους 2011, οι περιστάσεις άλλαξαν απροσδόκητα. Χάρη στην αποφασιστική επέμβαση του Έλληνα ακολούθου άμυνας Ανατόλιου Μπομπού, η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων του Υπουργείου Άμυνας της Ρουμανίας δέχθηκε την ιδέα συνέχισης του μαθήματος υπό την αμέσως προηγούμενη μορφή του. Σε αυτή την απόφαση συντέλεσε επίσης και η δυνατότητα απόκτησης εισοδημάτων από το Εθνικό Πανεπιστήμιο Άμυνας, με τη διοργάνωση του μαθήματος. Τότε, το στρατιωτικό ίδρυμα άνοιξε τις πύλες του προς την πολιτική κοινωνία, έτσι ώστε οποιοδήποτε πρόσωπο είχε τη δυνατότητα να σπουδάσει τα ελληνικά, με δικά του έξοδα. Με αυτό τον τρόπο, κατά τη διάρκεια μίας μόνο εβδομάδας εγγράφηκαν στο μάθημα αρκετοί σπουδαστές για να είναι δυνατός ο σχηματισμός μιας ομάδας (ο ελάχιστος αριθμός ήταν έξι). Ενδιαφέρουσα ήταν,

εκείνη τη στιγμή, η πολύχρωμή της σύσταση: εκτός από μαθητές λυκείου, βρίσκονταν στα θρανία αξιωματικοί, υπαξιωματικοί, ακόμα και ιερείς, με ηλικίες που κυμαίνονταν μεταξύ 17 και 65 ετών. Για δύο χρόνια, το μάθημα συνέχισε με αυτή τη μορφή, επωφελούμενο, κάποια στιγμή, της συμμετοχής δύο ομάδων, μιας αρχαρίων, άλλης μεσαίων.

Το 2013, ένα άλλο μέτρο έμελλε να επηρεάσει, επίσης αρνητικά, την καλή πορεία του μαθήματος: όταν όλα φαίνονταν να επανέλθουν σε μια ομαλότητα, η διοίκηση του Εθνικού Πανεπιστημίου αποφάσισε την κατάργηση του Τμήματος Ξένων Γλωσσών και τη μετατροπή του σε απλό εκπαιδευτικό κέντρο των στρατιωτικών στελεχών. Φαινομενικά αβλαβής, αυτή η απόφαση είχε μείζον αντίκτυπο στο καθεστώς του μαθήματος νεοελληνικής γλώσσας. Αυτό έχανε, εν μια νυκτί, τον χαρακτήρα πανεπιστημιακού μαθήματος, με όλες τις κατανοητές επιπτώσεις.

Μετά από λίγο καιρό, το ίδιο χρόνο, το 2013, στο πλαίσιο του Εθνικού Πανεπιστημίου Άμυνας «Κάρολος Α΄» ιδρύθηκε¹ μια νέα Σχολή (Σχολή Ασφάλειας και Άμυνας), στην οποία σπουδάζονται επιστημονικοί κλάδοι που σχετίζονται τόσο με τον τομέα της ασφάλειας όσο και με τον τομέα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Ο πρωτεργάτης αυτού του ακαδημαϊκού διαβήματος, ο συνταγματάρχης καθηγητής του πανεπιστημίου, διδάκτωρ Ioan Deac, θαυμαστής του ελληνικού πολιτισμού, συμπεριέλαβε στο πρόγραμμα σπουδών ένα προαιρετικό μάθημα νεοελληνικής γλώσσας. Έτσι, αυτή τη στιγμή, παράλληλα με ένα προ-πανεπιστημιακό που διδάσκεται στο Κέντρο Ξένων Γλωσσών διεξάγεται επίσης ένα πανεπιστημιακό μάθημα, στην προαναφερθείσα σχολή.

Όπως παρατηρήσαμε, ο ανθρώπινος παράγοντας άσκησε τόσο μια αρνητική, όσο και μια θετική επιρροή στη συνέχεια του μαθήματος νεοελληνικής. Σωτήριο μας φαίνεται ότι οι επίκαιροι υπεύθυνοι κατάλαβαν τον εκπαιδευτικό και πολιτιστικό ρόλο της νεοελληνικής γλώσσας.

Οι επιθεωρημένες αλλαγές αντικατόπτρισαν τη ροή και την πάροδο των καιρών αλλά και τα διαβήματα του στρατιωτικού ιδρύματος να προσαρμοστεί στις καινούριες απαιτήσεις κοινωνικής, θεσμικής και οικονομικής φύσης της σύγχρονης κοινωνίας.

Θεωρούμε ότι η επιβίωση της νεοελληνικής γλώσσας στη στρατιωτική πανεπιστημιακή εκπαίδευση θα εξαρτάται στο μέλλον από την εκπόνηση αποτελεσματικών στρατηγικών προσέγκυσης των μελλοντικών σπουδαστών προς τις ανθρωπιστικές επιστήμες που κέρδισαν

---

¹ Με την υπό τον αρ. 66 από τις 26.07.2012 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου.

πρόσφατα μια σεβαστή θέση στο πρόγραμμα σπουδών της Σχολής Ασφάλειας και Άμυνας, αλλά και από το ταλέντο του διδάσκοντος νεοελληνικής να μεταδώσει σε αυτούς όχι μόνο την ομορφιά, αλλά και τη σπουδαιότητα μελέτης της νεοελληνικής, στο πλαίσιο της πολυγλωσσολογικής και πολυπολιτισμικής Ευρώπης.